1849. № 99.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 17 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 16 Augustus.

Sedert de laatste opgave van Dingsdag den 14den dezer zijn alhier bijgekomen 6 Cholera-lijders, overleden 6, hersteld 2. Totaal 1311, overleden 739, hersteld 433, in behandeling 139.

— Het algemeen Verslag der Rapporteurs op het ontwerp der met de Ned. Handel-Maatschappij geslotene overeenkomst, aan de Tweede Kamer ingediend, begint met een overzigt van de geheele geschiedenis der Handel-Maatschappij. Het herinnert, hoe de instelling in 1824 door velen is toegejuicht als eene loffelijke poging tot opbeuring van handel en scheepvaart; hoe allengs en toenemend de twijfel is ontstaan of dit handelsligchaam wel voortdurend aan zijne oorspronkelijke bestemming heeft beantwoord, of het niet te uitsluitend zijne zorgen aan de vrachtvaart alleen voor rekening en in dienst van den Staat op de O.-I. Koloniën gevestigd heeft, en of het, voor zoo veel het den scheepsbouw, de scheepvaart en andere takken van nijverheid heeft helpen aanwakkeren, zulks niet eenigermate gedaan heeft ten koste der goede beginselen van Staatshuishoudkunde.

Daarom had men verwacht dat de Regering het oogpunt zou hebben doen kennen, waaruit zij de Handel-Maatschappij en de tegen haar aangevoerde bezwaren beschouwt. Vooral omdat sommige leden meenden, dat de banden tusschen de Regering en de Handel-Maatschappij geheel verbroken moesten worden.

Voorts is bij het in overweging nemen der overeenkomst zelve opgemerkt, dat zij twee zeer onderscheiden bestanddeelen bevat:

1°. Bepalingen omtrent het restant eener schuld van den Staat jegens de Handel-Maatschappij.

2°. Bepalingen omtrent de consignatie der Gouvernements-producten aan de Maatschappij, iets dat tot dus verre buiten de wetgevende magt omging.

Het eerste punt begreep men dat, ingevolge de grondwet, de medewerking der wetgeving vereischte.

Omtrent het tweede punt was zulks grootelijks afhankelijk, of men van regeringswege eene onbeperkte bekrachtiging der wetgeving verlangde, en daar de memorie van toelichting, van die bekrachtiging gewagende, er bijvoegt: *voor zoo verre daartoe gevorderd*, zoo scheen alle beslissing omtrent de wet onmogelijk, zoo lang dit punt niet opgehelderd zou zijn.

Bij het stilzwijgen der Regering omtrent dit hoofdpunt, was de meerderheid van oordeel, dat de wetgeving, langs dien weg, onvermijdelijk inbreuk op de bevoegdheid der uitvoerende magt zou maken, en meende dat de wetgeving zich hier bepalen moest tot het vaststellen der grondslagen, volgens welke door de uitvoerende magt over het vervoer en den verkoop van de Gouvernements-producten, met de Handel-Maatschappij kon worden overeengekomen. Anderen meenden, dat in het tegenwoordig geval het maken eener afscheiding tusschen de bepalingen omtrent de gekapitaliseerde schuld en die omtrent de consignatie hoogst bezwaarlijk zou zijn, omdat volgens de reeds voorloopig aangegane overeenkomst, het een met het ander zeer naauw zamenhing.

Men heeft het volslagen gebrek aan inlichtingen te meer gevoeld bij het letten op den vorm der overgelegde overeenkomst. De geheele inrigting en toon is alsof hier sprake was van twee partijen, waarvan de eene, door den nood gedwongen, aan de andere alle mogelijke voordeelen toekent, enkel en alleen om uitstel van betaling voor een vroeger aangegane schuld en vermindering der voor die schuld bedongene rente te verwerven. Dat de Regering en de Handel-Maatschappij niet op die wijze tegenover elkander staan, gelooft men echter gaarne. Maar daarom ware het ook wenschelijk geweest, dat de eigenlijke betrekking tusschen de Regering en de Handel-Maatschappij te dezer gelegenheid in het licht ware gesteld.

Sommige leden, die reeds sedert verscheidene jaren tot de Tweede Kamer hebben behoord, en dus al het over de overeenkomsten met de Handel-Maatschappij verhandelde meer in de bijzonderheden kennen, meenden zich te herinneren, dat, indien bij de groote geldelijke operatiën van 1844, de toenmalige schuld van den Staat aan de Handel-Maatschappij slechts voor een gedeelte is afgelost, en het bedrag van 10 millioen onvoldaan is gebleven, daarvoor redenen bestaan hebben, die niet bepaaldelijk voortsproten uit gemis van genoegzame middelen aan de zijde van den Staat; zoodat hier aan het opleggen van bezwarende voorwaarden door eenen schuldeischer aan zijnen schuldenaar niet te denken valt. Deze mededeeling heeft aan de overige leden aanleiding gegeven tot de vraag, welke de ware redenen geweest zijn, dat in 1844 de aflossing der schuld aan de Handel-Maatschappij slechts gedeeltelijk heeft plaats gehad.

De klagt over de onvolledigheid der aan de Kamer medegedeelde inlichtingen heeft nieuw voedsel erlangd uit de opmerking, dat de aan de wet gehechte overeenkomst geenszins al de bedingen bevat, waardoor de betrekkingen tusschen de Regering en de Handel-Maatschappij voortaan zullen geregeld worden, zoo als de assurantie, de renten van voorschotten, het overvoeren van troepen en de arbitrale aanspraak in geval van geschil.

Na deze voorafgaande beschouwingen heeft men de overeenkomst artikelsgewijze doorloopen, om de bedenkingen te doen kennen, die bij het onderzoek van iedere afzonderlijke bepaling zijn gerezen. Vooraf echter is de vraag gedaan, of de Regering nog bij magte is, om in die overeenkomst zoodanige wijzigingen te brengen, als zij, na met de bedenkingen van de zijde der Kamer deswege bekend te zijn gemaakt, raadzaam zou oordeelen en door de Handelmaatschappij aannemelijk zouden worden geacht; dan wel of die overeenkomst, zoo als zij daar ligt, onvoorwaardelijk door de wetgeving goed- of afgekeurd moet worden, zoodat er bij verwerping niets meer overblijft, dan de kans op het sluiten eener nieuwe overeenkomst. Eenige leden meenden, dat het antwoord op deze vraag van gewigtigen invloed zou kunnen zijn op de nader door de Kamer ten deze te nemen beslissing.

— Te Haarlem zijn den 14den dezer 11 jongelieden geëxamineerd en 8 toegelaten; den 15den 12 geëxamineerd en alle toegelaten.

— De najaarsoefeningen der miliciens van 1845—1847 zullen dit jaar geen plaats hebben, zoowel om te bezuinigen, als wegens de heerschende ziekte.

— De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* zegt vernomen te hebben, dat Prinses Marianne hare reis naar het Heilige Land niet verder zou voortzetten.

'S GRAVENHAGE, 16 Augustus.

Z. M. heeft benoemd tot Ridder met de Ster der Orde van de Eikenkroon, Mr. D. Ragay, Thesaurier van het Huis des Konings.

— De *Staats-Courant* bevat thans het besluit van den 10den dezer, waarbij bepaald wordt, dat de hooge waardigheid van Kanselier der Nederlandsche Orden voortdurend een onbezoldigd eereambt blijft, alsook de betrekking van Heraut van Wapenen. Deze bepaling treedt in werking met 1°. Januarij 1850.

Met hetzelfde tijdstip wordt aan de thans bezoldigde Herauten van Wapenen Th. B. van Lelijveld en Mr. J. J. Nahuys, verleend een eervol ontslag als zoodanig, behoudens hunne aanspraken op pensioen of wachtgeld. Aan den Heer J. Dedel, Secretaris ter Kanselarij der Orden, aan den eersten Klerk J. E. W. Haffert, en aan den Bode G. Risthaler, beide mede aan die Kanselarij verbonden, wordt, insgelijks met ingang van 1° Januarij 1850, en onder dankbetuiging voor de bewezene diensten, eervol ontslag uit die betrekkingen verleend, behoudens aanspraak op pensioen of wachtgeld.

— De Minister van Finantiën heeft bekend gemaakt, dat tot den 31sten Julij uitgegeven is aan schatkistbiljetten voor een kapitaal van f 5,998,800.

— Onlangs is te Albany, in den Staat New-York, overleden de Heer H. Bleecker, vroeger Zaakgelastigde van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bij ons Hof. In verschillende betrekkingen, en vooral als lid van het Congres te Washington, had de Heer Bleecker steeds blijken gegeven van veel talent en onkreukbare eerlijkheid. Ook hier te lande genoot hij de algemeene achting; hij was door afkomst, taal en verwantschap aan Nederland verbonden, en wordt er thans door zijne talrijke vrienden opregt betreurd.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Tot goed verstand van het afstemmen van het wets-ontwerp, houdende voorziening omtrent de Kroondomeinen, bij deze Kamer, is noodig te herinneren, dat het oorspronkelijk wets-ontwerp in de Tweede Kamer, twee groote veranderingen heeft ondergaan.

Vooreerst werd daar een amendement aangenomen van den Heer van Zuylen van Nyevelt, ten gevolge waarvan in art. 4 der voordragt, eene nieuwe alinea is gevoegd, luidende: »Geene tienden zullen immer van het Kroondomein worden geheven van de, na de uitvaardiging dezer wet, ontgonnen, drooggemaakte of ingedijkte gronden in de artt. 2, 9 en 10 der wet van 6 Junij 1840 (Stbl. n°. 17) nader omschreven."

Ten andere werd art. 5, op voorstel van den Heer Thorbecke, in dier voege geamendeerd, dat het jaarlijksch verslag, van den toestand en de opbrengst der goederen aan den Minister van Finantiën te geven, jaarlijks aan de Staten-Generaal wordt medegedeeld.

Beide deze wijzigingen zijn door de Regering, tijdens de beraadslagingen bij de Tweede Kamer bestreden en ook in de memorie van beantwoording op het verslag der afdeelingen van de Eerste Kamer gaf de Regering te kennen, wat het eerste amendement betreft, dat zij met genoegen uit het verslag vernomen had, dat die nieuwe paragraaf ook bij de Eerste Kamer, even als bij haar afkeuring vindt, en daarbij haar oordeel te kennen gevende, dat deze bepaling niet tot wet mag worden verheven. En, wat aangaat het tweede amendement, dat de Regering, na er in toegestemd te hebben dat het verslag van den toestand der goederen, ook aan de Staten-Generaal wierde medegedeeld, de mededeeling van het verslag nopens de opbrengsten meende te moeten weigeren, zoodat zij de aanneming van het amendement dat deze onderscheiding ophief, ook nu nog eene voldoende reden blijft achten, om deze wets-voordragt niet aan te nemen.

Hoofdzakelijk zijn dan ook in de Eerste Kamer deze twee punten, maar vooral het eerste, ter sprake gekomen, en hebben, met uitzondering van den Heer van Nispen van Pannerden, al de sprekers hun afkeurende stem vooral gerigt tegen het eerste amendement van de tienden, terwijl overigens ook de meesten dierzelfde sprekers bezwaar vonden in de bepaling, dat het verslag van den administrateur, ook wat de opbrengst der goederen betreft, jaarlijks zou worden medegedeeld aan de Staten-Generaal.

De Heeren Gevers van Endegeest, Heeckeren van Wassenaar, Hoffman, van Lidt de Jeude, Groeninx van Zoelen, Martens van Sevenhoven, Cost Jordens, van Meurs, de Jonge van Ellemeet, zoo mede de Minister van Binnenl. Zaken, hebben in meerder of minder uitgebreide redevoeringen hunne bezwaren uiteengezet.

In verband tot het onderwerp, werd over het algemeen de wenschelijkheid beaamd, om de tienden, naar billijken maatstaf, afkoopbaar te stellen, doch meenden velen toch ook dat er overdrijving heerschte in de voorstelling van bovenmatigen druk der tienden.

De Heer van Nispen van Pannerden daarentegen verdedigde de strekking der beide amendementen en zou de wet moeten verwerpen als deze wijzigingen er niet in waren.

De Heer Gevers van Endegeest, die als eerste spreker de zaak grondig behandeld heeft, wees op het nieuw verschijnsel dat zich hier voordeed; de Regering toch, anders gewoon wetten te verdedigen, treedt hier op om af te keuren. Het verschijnsel is een gevolg van het regt van amendement der Tweede Kamer, waardoor zij wijzigingen kan brengen in de voordragten der Regering. Nu zijn er twee amendementen bij de Tweede Kamer aangenomen, die eene geheele verandering brengen in het Regeringsvoorstel, en nu is het zeer zeker niet vreemd dat zij zegt: dat is ons werk niet meer; wij zijn van oordeel dat de wet, zoo al ze daar ligt, niet moet worden aangenomen. Maar wel vreemd kan het voorkomen, dat de Regering, onder zoodanige omstandigheden, de wet niet heeft ingetrokken, maar ze toch gebragt heeft bij de Eerste Kamer. De Regering zal daar gewis goede redenen voor hebben gehad; welligt zal zij daaromtrent opheldering geven, maar zoo niet, dan zal Spr. zich daardoor niet laten weêrhouden om zijne stem uit te brengen zóódanig, als waartoe de beoordeeling van het ontwerp hem aanleiding geeft.

De Minister van Binnenl. Zaken daarop antwoordende, heeft drie redenen opgegeven, waarom de Regering de voordragt niet heeft ingetrokken: 1°. dat de Eerste Kamer geroepen is om in nadere overweging te nemen wat bij de Tweede Kamer is aangenomen, en om, wanneer het blijkt, dat aldaar iets is vastgesteld dat nadeelig kan zijn voor Vaderland of Kroon, — de Kroon te verschoonen van de noodzakelijkheid om niet te bevestigen wat die Kamer mogt hebben vastgesteld, hetgeen zou kunnen leiden tot onaangenaamheden tusschen de Kroon en de Vertegenwoordiging; 2°. dat, wanneer de Tweede Kamer een ontwerp heeft gewijzigd en de Regering, die zich daarmede niet vereenigen kan, de voordragt intrekt, — het dan aan de Tweede Kamer onbekend is, hoe de Eerste zou hebben geoordeeld. De Tweede Kamer zou den strijd kunnen volhouden en als dan de Regering telkens de voordragten introk, dan zou het doel der Eerste Kamer verloren gaan, want de Regering zou alleen staan tegenover de Tweede Kamer. Daarom is Z. Exc. van oordeel, dat het onderzoek moet voortgezet worden; de Tweede Kamer heeft evenzeer als de Regering, er belang bij, het oordeel der Eerste te kennen. Is zij het eens met de Tweede Kamer, dan is het dubbel belangrijk voor de Regering om te overwegen, of zij al of niet goedkeuring aan de wet zal geven; maar is daarentegen het oordeel der Eerste Kamer ongunstig voor de veranderingen in de Tweede op het regerings-voorstel gemaakt, welnu, dan komt die Kamer op een geheel ander terrein; dan verkrijgt zij geheel andere vooruitzigten dan vroeger. Toen ze aanvulde of wijzigde, was ze in 't vooruitzigt, dat de Eerste Kamer aan hare zijde zou staan; maar nu zal zij te weten komen, dat dit niet het geval is, en dat, als zij andermaal met dergelijk voorstel bij de Eerste Kamer kwam, er wederom afkeuring zou volgen. Door die wetenschap wordt dan niet alleen gewonnen in tijd en nader overleg, maar ook de Tweede Kamer kan dan ook beter beoordeelen wat zij, andermaal geroepen tot regeling van het zelfde onderwerp, zal te doen hebben. 3°. Maar het was voor de Regering ook van gewigt om de beraadslagingen hier te laten doorgaan, vooreerst om leering te putten uit de gevoerde beschouwingen en de gevallen uitspraak. Kiest de Eerste Kamer de zijde der Tweede, de Regering zal ernstig moeten overwegen wat te doen: of zij de wet bekrachtigen zal al of niet; maar is dit niet het geval, dan kan de Regering, toegerust met die nadere beschouwingen en beslissing van de andere tak der wetgevende magt, waarvan de Tweede Kamer kennis bekomt, ook te beter andermaal bij laatstgemelde tak met eene hernieuwde voordragt komen, en dan kan zij met grond verwachten, dat deze zich nu scharen zal aan de zijde der Eerste Kamer, en dat zoodoende de wet tot stand zal komen.

ROTTERDAM, 15 Augustus.

Naar wij onderrigt zijn, is bij de Boekhandelaren J. van Baalen en Zonen alhier ter perse en zal eerstdaags gereed zijn, eene verhandeling van den Heer J. A. Beijerinck, over de indijking en uitbreiding dezer stad, door het Bataafsch Genootschap met de gouden medaille bekroond. De verhandeling is vergezeld van drie net uitgevoerde kaarten, de geprojecteerde ijzeren hangbrug over de rivier de Maas en de verschillende uitbreidingspunten op het eiland Feijenoord voorstellende. De belangrijkheid der onderwerpen, zoowel als de uitmuntende en bevattelijke wijze van behandeling door den kundigen schrijver doen ons vertrouwen, dat het bovenstaande berigt onzen stadgenooten in het bijzonder zeer welkom zal zijn. (*Rott. Cour.*)

— Tot op den 23sten dezer des avonds ten 10 ure, kunnen aan het postkantoor alhier brieven worden bezorgd, ter verzending naar de Kust van Guinea, met het nieuw gebouwde brikschip St. George del Mina, Kapitein J. J. van der Eb.

AMSTERDAM, 15 Augustus.

De 65ste Algemeene Vergadering der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen* werd gisteren alhier geopend met eene rede van den Algemeenen Voorzitter, den Hooggel. Heer D^r. J. van Gilse, over den Volkstoon, zoo als die wenschelijk is voor de geschriften der Maatschappij.

Daarop werd verslag gedaan van den staat en de werkzaamheden der Maatschappij, waaruit onder anderen bleek: Dat zij thans telt 284 Departementen, te zamen bevattende 13,587 Leden.

Dat als Leden voor het Hoofdbestuur herkozen waren de Oud-Hoofdbestuurders W. H. Warnsinck, Bz. en J. P. Heije, in plaats der als zoodanig afgetredene Heeren W. H. Suringar en P. J. Veth.

Dat tot Voorzitter van de Algemeene Vergadering voor 't volgende jaar gekozen was de Hooggel. Heer P. J. Veth.

Dat bereids een begin was gemaakt met den druk van het Nieuw Natuurkundig Schoolboek.

Dat hetzelfde eerstdaags verwacht wordt van het geschrift over de ontwikkeling van het kind en dat over Ziekenverpleging.

Dat weldra een aanvang zal worden gemaakt met den druk van de in den verleden jare bekroonde Prijsverhandeling over Landontginning.

Dat eene Commissie uit het Hoofdbestuur omtrent de Zaak van het Lager Onderwijs bij de Hooge Regering gepaste stappen had gedaan, betreffende de te verwachten Wet op dat zoo hoogst belangrijk onderwerp.

Dat de Maatschappij in het afgeloopen jaar een Legaat ontvangen had, ter waarde van *f* 1000, van wijlen Mej. C. M. Loopuijt, te Schiedam, en dat de finantiën der Maatschappij in gunstigen toestand verkeeren.

Niet een der ingezondene Prijs-antwoorden is bekroond.

Als nieuwe Prijsvragen werden gekozen, met het oog op de belangrijke vraagstukken: Arbeid en Armoede, waarmede thans geheel Europa zich bezig houdt, en lettende op de hervorming, die, naar veler oordeel, aan het Schoolwezen ook hier te Lande te wachten staat:

»In welke opzigten zou het tegenwoordig Lager Onderwijs, zoo in leerstof als vorm, in een meer regtstreeksch verband moeten en kunnen gebragt worden met den stand en de toekomstige bestemming der leerlingen?"

De Maatschappij verlangt, dat wel hoofdzakelijk het Onderwijs worde in het oog gehouden, doch dat daarbij tevens worde aangewezen de noodzakelijke en mogelijke veranderingen, die uit genoemd gewijzigd Onderwijs zouden voortvloeijen, zoo in de inrigting der schoollocalen, als in de tot dusverre gebezigde leermiddelen en de vereischten in de toekomstige Onderwijzers.

Vermits de zucht tot eene wetenschappelijke beoefening van de Landhuishoudkunde, ook onder den minder beschaafden boerenstand in ons Vaderland, meer en meer toeneemt, zoo wordt gevraagd:

»Eene populaire, volledige Handleiding voor de Landhuishoudkunde, ingerigt naar de behoefte van den minder beschaafden boerenstand in ons Vaderland."

— Heden is de Vergadering na behandeling van de verschillende punten van beschrijving, gesloten.

UTRECHT, 14 Augustus.

De Raad der stad Amersfoort heeft in plaats van wijlen den Heer J. A. Leinweber, tot Conrector aan het Gymnasium benoemd, den Heer Hekmeijer, Litt. Cand. alhier.

— Uit Veenendaal wordt gemeld, dat de bijenmarkt, die daar jaarlijks van 8 tot 20 Julij gehouden wordt, dit jaar buitengewoon druk werd bezocht; er werden 6,878 korven met bijen verhandeld, tegen den gemiddelden prijs van *f* 2.75 per korf.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Augustus.

H. M. de Koningin is, na te Belfast met de grootste geestdrift ontvangen te zijn, den 12^{den} dezer te Glascow aangekomen.

— De *Times* zegt dat er alle hoop bestaat, om aan te kunnen nemen dat de cholera vermindert. Het hoogste getal schijnt 150 op eenen dag geweest te zijn. Het blad troost de bevolking met eene vergelijking van de tegenwoordige ziekte tegenover de pest in Londen van 1665, toen de bevolking, die men, als te dier tijde ruim 400,000 zielen bedragende, kan berekenen, een tiende verloor, daar er gedurende 5 achtereenvolgende weken 38,105 sterfgevallen voorkwamen, en in eene week 10,000. Volgens de verhouding der toenmalige bevolking tot de tegenwoordige, zoude de sterfte thans 41,000 per week moeten bedragen, om gelijk te staan, terwijl zij slechts 1,967 beloopt.

— Donderdag ll. heeft de stoomboot van Petersburg alhier aangebragt 195,000 £ goud in specie.

— De aanvoer van 2 tot 8 Augustus alhier, van Amsterdam, Rotterdam, Harlingen en Medemblik, beliep als volgt: 7449 vaten boter, 88,966 stuks kazen, 353 qrs. haver, 108 qrs. boonen, 290 qrs. tarwe, 87 zakken hennipzaad, 485 ossen en koeijen, 292 kalveren, 4434 schapen, 189 lammeren, 110 varkens, 109 balen vlas, 104 balen en matten tabak, 311 kisten suiker, en 500 blokken tin.

— De oudste Engelsche zee-Officier die thans nog leeft, is John Corneth; hij heeft zijn 98sten verjaardag gevierd; in 1775 was hij in dienst getreden.

— In het dorp Aberdane, in Wallis, zijn 70 mijnwerkers, bijna allen vaders van huisgezinnen, door de onvoorzigtigheid van één omgekomen.

— Volgens officieele lijsten zijn in de vier eerste maanden van 1849, 270,844 landverhuizers uit Engeland en Ierland vertrokken; van dit getal begaven zich 201,390 personen naar de Vereenigde Staten; 48,776 naar Canada en andere Engelsche bezittingen van Noord-Amerika; 17,580 naar de volkplantingen in Australië. In hetzelfde tijdperk van 1848 telde men slechts 104,701 landverhuizers.

BELGIE.

BRUSSEL, 14 Augustus.

De Maatschappij van Couillet, te Namen, heeft aanbesteed de levering van 15 partijen ijzeren huizen, met zink gedekt, voor Californië. Die huizen zullen 15 el breed zijn en 11 diep, en ieder 4 vertrekken bevatten.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Augustus.

De President der Republiek heeft aan een' Engelschman magtiging verleend om tusschen Calais en Dover eenen onder zee loopenden electrischen telegraaph aan te leggen; het werk moet 1°. September 1850 gereed zijn.

— Vóór de scheiding der Wetgevende Kamer hadden 83 leden een voorstel ingediend, om de onafhankelijkheid van Hongarije te erkennen; de Commissie heeft echter geoordeeld, dat dit voorstel niet in beraadslaging moest komen.

— Er is eene scheuring ontstaan tusschen de ultra-Katholieke partij aan welker hoofd Montalembert staat, en de aanhangers van den Heer Thiers. Het dagblad van dezen laatste, *le Constitutionnel*, trekt nu te velde tegen de onfeilbaarheid van den Paus. — Men voorspelt daaruit eene spoedige verandering van het Ministerie.

— Het dagblad *Le Semeur, Journal philosophique et littéraire*, bevatte onlangs de volgende beoordeeling van de Fransche staatkunde, ten opzigte van Rome:

» Het verhaal van den togt der Franschen naar Rome zal eene vreemde en treurige bladzijde zijn in Frankrijks geschiedenis. Alles is list, uitvlugten, redevoeringen en verdraaide handelingen geweest.

In den aanvang verklaarde men op 't plegtigst als het doel van dien togt, de waarborging van de vrijheden der Romeinen tegen de ontwerpen van herstel der onbeperkte heerschappij door Oostenrijk, en dat de wenschen van de meerderheid van dit volk geen 't minste geweld zouden worden aangedaan. Het Ministerie verdedigde zich tegen de beschuldiging, dat het vóór had, een' Katholieken oorlog, een' strijd ter gunste van Rome's opperpriester te ondernemen; 't was in 't belang der vrijheid; uit zorg voor de handhaving van Frankrijks allesbeheerschenden, zedelijken en staatkundigen invloed in Italië! Men zeide zelfs in de Commissiën, en het werd op de tribunen herhaald, dat men de inwoners der Romeinsche Staten niet zou dwingen om den Paus terug te nemen, als ze niet meer van hem wilden weten. Zoo verkreeg men eene gunstige stemming in de constituerende Vergadering. Dat was 't eerste bedrijf.

Het tweede begon te Civita-Vecchia. Men wilde niet met het Romeinsche volk handelen, maar zijn grondgebied innemen, zonder het volk eenige stellige belofte te doen. Onderwerp u eerst, en dan zal men u zeggen wat wij in uw land willen doen! De Romeinen vatten de wapenen op en verdedigden zich; dat was doodeenvoudig; en er is geen volk ter wereld, tenzij het tot den uitersten graad van verlaging ware gezonken, dat niet evenzoo zou hebben gehandeld. De Ministers en hunne vrienden hielden zich grootelijks verwonderd. Zij begrepen niet dat men soldaten, die buiten hun land de wet kwamen stellen, met geweerschoten ontving, en wilden de hoofdstad bezetten eer zij zich verklaarden. Toen veranderde de vraag van aanzien. De eer van de Fransche vlag was er meê gemoeid! Men moest den roem der Fransche wapenen herstellen. Geene overeenkomsten, geenerlei inlichtingen, voor dat onze soldaten meester waren van het Vatikaan en 't kasteel van St. Angelo! Dat was het tweede bedrijf.

Nu zijn we aan 't derde en laatste. De Generaal Oudinot is te Rome. Al de vrijheden zijn onmiddelijk afgeschaft bij het volk, welks vrijheden men ging beschermen. De pers is onderworpen aan de willekeur van het militair gezag; de staatkundige vereenigingen zijn onder de strengste straffen verboden; de vergadering die uit de algemeene stemming was uitgegaan, is zonder pligtpleging ontbonden, en de Paus is genoodigd om in zijne Staten terug te keeren, zonder dat het volk middelijk of onmiddelijk is gevraagd: juist zoo als de Kozakken en Croaten te Parijs zouden doen, zoo zij er kwamen. Zij zouden de Franschen trek voor trek kunnen nabootsen, stap voor stap volgen, de herdruk der proclamatie van Generaal Oudinot er onder begrepen. In plaats van den naam van Pius IX, had men er alleen maar dien van Hendrik V te zetten.

Echter moest, om ten minste den schijn te bewaren, de Paus eenige vrijzinnige waarborgen aan de Romeinen geven. Men zou dit op de Fransche tribune zeer hoog laten klinken; de kleinste, de onbeduidenste vrijlatingen zouden als bewonderingswaardige zaken worden uitgekreten. 't Is wel mogelijk dat Pius IX en het collegie van Cardinalen zich tot die onnoozele rol leenen. 't Zou ook waarlijk te hard zijn, om de Fransche regering in de verlegenheid te laten, als zij zoo weinig vraagt! Maar die geringe voldoening is haar zelfs niet toegestaan, en het meest wat zij verkrijgen zal, zal de *zegening der Fransche vaandels* zijn. De Franschen soldaten zullen gezegend terugkomen en de Romeinen het juk weder opnemen, dat zij eeuwen lang hebben gedragen. Zoo zal het stuk eindigen.

De Italianen zullen de Franschen verachten en voor langen tijd; want men bedriege zich niet, de Romeinsche Republiek was eene volkszaak door gansch Italië. De Russen, Oostenrijkers en Pruissen zullen hen minder achten, omdat ze tegen het beginsel hunner eigene instellingen hebben gehandeld. De Engelschen en Amerikanen zullen voor hen, zoo als 't reeds blijkt, gevoelens koesteren die we niet zullen noemen, en die niet zonder bitterheid zullen wezen. De naam van Frankrijk zal bij de menschheid dalen, zijne verbonden zullen er door lijden. En wat zal de Regering tot vergoeding van zoo vele verliezen, om niet eens van het geld der schatkist en het bloed der soldaten te spreken, verkrijgen? Ter naauwernood eene dankzegging van de Katholijke partij en de dubbelzinnige gelukwenschen der legitimisten. Frankrijk heeft een' koop van teleurstellingen gedaan, de betreurenswaardigste die er ooit was. Het zal er zich te laat van overtuigen."

SARDINIE.

MILAAN, 7 Augustus.

Het lossen van 100 kanonschoten heeft den volke de teekening en ratificering van het vredestractaat met Sardinië verkondigd. Te Turijn is denzelfden dag, van het sluiten des vredes aan de Kamer van Afgevaardigden en aan den Senaat kennis gegeven, welk berigt met stilzwijgen is vernomen.

— Men verzekert dat het huis Rothschild aangenomen heeft, de oorlogsvergoeding van 75 millioen, welke Sardinië in ettelijke jaren betalen moest, voor die Mogendheid in éénen termijn te voldoen.

ITALIE.

ROME, 7 Augustus.

De proclamatien die in de provincien uit naam van den Paus door de Kardinaals worden uitgevaardigd, bedroeven de vrienden van Pius IX ten zeerste. Dat is meer dan reactie; het is de terugkeer tot het oude Pausselijke absolutismus. De proclamatie van den Kardinaal Aartsbisschop van Melitene heeft in geheel Umbrie eene verbittering doen ontstaan, die de noodlottigste gevolgen na zich kan slepen. De Commissarissen des Pausen schijnen door de vreugde der overwinning geheel verblind te zijn; zij zullen eindigen met alles te bederven, indien de te Gaëta vertegenwoordigde mogendheden niet spoedig tusschen beiden komen.

— In den avond van den 4^{den} was er hier eene groote beweging en eene zamenzwering scheen op het punt van uitbarsten, welke echter nog bedwongen is door dien alle posten verdubbeld werden en de soldaten gereed stonden om met de batterijen de casernen te verlaten.

— De Fransche Priester Rodes, die van den kansel zijne blijdschap betuigd had over het binnenrukken der Fransche troepen, is door dolksteken omgebragt. — Te Parijs werd den 14^{den} het gerucht verbreid, dat drie leden van de Pauselijke Commissie hetzelfde lot hadden ondergaan.

NAPELS.

GAËTA, 4 Augustus.

De Koningin is gisteren van eene dochter verlost, welke in den avond van dien dag door den Paus in de kathedrale kerk gedoopt is. Het Koninklijk gezin, de Ministers, het corps Diplomatique van Napels en Gaëta, woonden deze plegtigheid bij. Volgens Napolitaansch gebruik draagt dit kind 32 namen, waarvan de twee eerste Maria della Grazia, Pia.

— In den morgen van heden kwam hier de Fransche stoomboot, aan boord hebbende den Generaal Oudinot en den Admiraal Tréhouart, vergezeld

door onderscheidene Officieren. De Paus heeft hen terstond welwillend ontvangen, op voordragt van den Heer de Rayneval. Daarna hebben zij een bezoek afgelegd bij den Koning. De Heer de Corcelles was wegens ongesteldheid afwezig.

Met welk eene onderscheiding de Fransche Generaal bij Z. H. ontvangen is, blijkt daaruit, dat de Paus besloten heeft, het grootkruis der Pius orde, omzet met brillanten, voor hem te doen vervaardigen, ter belooning zijner uitstekende diensten. Aan den Admiraal en de voornaamste hoofden van het leger zouden insgelijks onderscheidingen worden toegekend.

BADEN.

Het opperhoofd der opstandelingen, Tiedeman, is den 10den te Rastadt doodgeschoten. Hij stond in vorige jaren als Luitenant bij de Badensche dragonders, diende toen 16 jaren in Griekenland, en was laatstelijk Gouverneur der vesting Rastadt, van de zijde der Badensche opstandelingen. De Majoor Heilig heeft ook hetzelfde vonnis ondergaan, en verscheiden anderen schijnt nog het zelfde lot te wachten. Het onderzoek naar de schuld of onschuld der talrijke gevangenen wordt met grooten ijver voortgezet, en dagelijks velen ontslagen die slechts ten gevolge van dwang in de rijen der opstandelingen getreden hebben. Intusschen blijven er nog duizende onruststokers over. Eene landverhuizing op groote schaal schijnt het beste middel te zijn om zich van deze te ontdoen. Naar men verneemt heeft de Braziliaansche regering reeds door haren zaakgelastigde in Hamburg doen verklaren, dat zij deze gedwongen landverhuizers volgaarne opnemen en hun de noodige landerijen aanwijzen zou.

GRIEKENLAND.

Eenige Grieksche dagbladen bevatten de volgende aankondiging:

De Grieksche natie heeft gedurende den roemvollen worstelstrijd, dien zij voor hare onafhankelijkheid voerde, den bijstand van alle vrijheidsvrienden mogen ondervinden. Het is billijk, dat zij heden hare dankbaarheid betuige voor al het ontvangene. Dien ten gevolge noodigt het Grieksche volk alle uitgewekenen die voor de vrijheid van hun vaderland streden, tot welke natie zij ook mogen behooren, uit, om zich naar Griekenland te begeven, waar zij een gastvrij onthaal zullen vinden, benevens te gemoetkoming in hunne behoeften. Tot dat einde is een crediet geopend van 100,000 drachmen. Een hôtel te Athene is ter beschikking van de uitgewekenen gesteld.

Een brief uit Patras berigt, dat 80 Italiaansche vlugtelingen in die stad aangekomen en door de overheden en inwoners als broeders ontvangen zijn.

Een Grieksche brik zou den 11den dezer van Marseille naar Athene vertrekken, om allen die naar Griekenland willen komen, gratis over te brengen.

WEST-INDIE.

CURAÇAO, 16 Junij.

Uit eene statistiek van het schoolwezen, blijkt, dat in 1848 op de scholen te Curaçao, Bonaire en Aruba onderwijs ontvingen 520 jongens en 848 meisjes, te zamen 1368 leerlingen.

— Den 6den is de Nederl. Schoenerbrik Afra, Kapt. J. Nenneboog, van Amsterdam alhier aangekomen, als passagiers medebrengende de geestelijke zusters M. T. A. Schoeter, M. Metz en A. Peeters; de Heeren J. C. Gast en P. Takken, R. K. geestelijken; de Heeren de Vries en Blarcum, R. K. theologanten, en den Heer van Herpen, boekdrukker.

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd de door de Kerkeraden der Ned. Herv. Gemeenten te Schoonhoven, Geervliet en Noordwijkerhout, en door dien der Waalsche Gemeente te Nijmegen uitgebragte beroepen op DD. C. J. van Ketwich, te Zandpoort, P. R. Hugenholtz, te Cillaarsboek, den Candidaat F. W. B. van Bell, Th. Doct., en Ds. J. A. Stoop, te Antwerpen.

'sGRAVENHAGE, 14 Augustus. De Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier heeft uit het bekende drietal beroepen den WelEerw. Heer J. F. Blaauw, te Leeuwarden.

De Commissie voor de Tentoonstelling van voortbrengselen van Nijverheid in de provinciën Zuid- en Noord-Holland brengt ter kennisse van de belanghebbenden, dat de Trekking der Verloting van de voorwerpen tot dat einde op de Tentoonstelling aangekocht, zal geschieden, in plaats van op den 13den, op den 28sten Augustus aanstaande, en alsdan, aanvangende des voormiddags ten 9 ure, in het openbaar zal plaats hebben, ten overstaan van eenige leden der voormelde Commissie, in een der localen van het raadhuis te Delft.

's Gravenhage, 13 Augustus 1849.

De Voorzitter der Commissie voornoemd,
A. L. VAN HETEREN GEVERS.

Bij de Sub-Commissie voor de Cholera is ontvangen bij den Heer van Stirum een lap katoen van 25 ellen onder Lett. C. P.

Van den Heer Mr. P. G. Leewijn ƒ 150 onder Lett. N.

208ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

15de Trekking. No. 18664 een prijs van ƒ 2,500. No. 5605 een prijs van ƒ 1000.

16de » No. 10224 een prijs van ƒ 1000, en No. 17209 een prijs van ƒ 1000 en premie van ƒ 30,000.

ADVERTENTIËN.

FAILLISSEMENT.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van den 13den Augustus 1849, is LOUIS CORNET, *Timmerman*, wonende aldaar, verklaard te zijn in staat van Faillissement, aanvang genomen hebbende den 13den Augustus 1849, en is benoemd tot *Regter-Commissaris* de Edel Achtbare Heer Mr. J. VAN OUTEREN, *Regter*, en bij beschikking van dezelve Regtbank op den daaropvolgenden dag, tot *Curator* Mr. J. L. KLAVERWYDEN, *Advocaat*.

De Notaris J. P. W. SCHERMER is **VERHUISD** van de Breedestraat naar den Nieuwen Rhijn over de Botermarkt, Wijk VII No. 49 te *Leyden*.

H. W. DE BRUYN, *Horologiemaker*, wonende op den Nieuwen Rhijn, bij de Vischbrug, heeft de eer bij deze bekend te maken, dat hij voor ruim een jaar alhier eene Fabriek van KASTKLOKKEN heeft opgerigt, en heden in staat is dezelve in alle mogelijk verlangde modellen te leveren, alsmede dat hij geheel is ingerigt, om op eene fabriekmatige wijze alle soorten van TOREN-UURWERKEN, STAANDE HOROLOGIEN en andere KLOKKEN te repareren, alles tot zeer matige prijzen.

Een bekwaam **HOROLOGIEMAKERS BEDIENDE**, Kleinwerker, vast werk begeerende, adressere zich met *franco* brieven aan bovengemelde.

Een JONG MENSCH, buiten zijne Administrative werkzaamheden nog eenige uren daags over hebbende, biedt zich aan om in de éène of andere zaak zich met het **BOEKHOUDEN** te belasten. Hierop reflecterende gelieve men zich onder Letter **L** *franco* te adresseren bij den Boekhandelaar P. H. VAN DEN HEUVELL, alhier.

Eene bewonderenswaardige genezing van wonden en van een ziekelijk gestel, door de Zalf en Pillen van Holloway.

De Heer MATE, te Gundagai in Nieuw Zuid-Wallis, verhaalt dat de *Zalf en Pillen* van HOLLOWAY in de nabijheid van gemelde plaats eene wonderbaarlijke genezing hebben te weeg gebragt bij eenen landman, welke verschrikkelijke zweren aan onderscheidene deelen zijns ligchaams had, waardoor zijn gestel zoodanig was ondermijnd, dat zijn dood voor zeker werd gehouden; doch door het gebruik van de *Zalf en Pillen* van HOLLOWAY werd de lijder volmaakt hersteld, en dit geval werd als zoo buitengewoon beschouwd, dat de Uitgever van den *Sidney Morning Herald*, dit openlijk heeft bekend gemaakt in deszelfs blad van 4 Januarij 1849.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à ƒ 0.90, ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 7.35, ƒ 15.50, ƒ 23.50.

Potjes Zalf à ƒ 0.90, ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 8.15, ƒ 15.90, ƒ 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 15 AUGUSTUS.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	52¾	52⅞	52 13/16
Dito Certificaten	» 3	»	61⅝	61¾	61¾
Dito dito	» 4	»	81 3/16	81 5/16	81 5/16
Amortisatie Syndicaat	» 3½	»	83 15/16	84	
Handelmaatschappij	» 4½	»	154¾	155	
Dito dito	» 2½	»	45	45⅛	
BELGIE, bij ROTHSCHILD	» 2½	»	45¼	45½	45½
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 35 £	» 5	»	12¼	12 5/16	
Dito dito Onbep. Stukken	» 5	»	11⅝	11¾	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	26 7/16	26½	26 9/16
Coupons Ardoins			8 7/16	8½	
PORTUGAL, te Londen	» 5	»	29 13/16	29⅞	⅞
Dito dito	» 4	»	30⅞	31⅛	30⅞
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	103⅜		
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	103¼		
Dito bij HOPE	» 4	»	84⅝		
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4	»	81¾		
Certificaten van dito	» 6	»	63		
OOSTENRIJK,	à 4	»	68½		
Oblig. Metalliek	» 5	»	72¾	73	
Idem	» 2½	»	38⅝	38⅞	
Aandeelen 1 April 1839	» 250	ƒ	246		
BRAZILIE,	» 5	»	86½		
AMERIKA, Bankactiën			3 11/16		
MEXICO,	» 5	»	26¾	26 13/16	26⅞
GRIEKENLAND,	» 5	»	5⅛		

Koers van het Geld: Prolongatie 2½ pCt. Beleening 2½ pCt. Wissel-Disconto 2½ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.